

Payer Istvánné Balogh Ildikó
A VÉRSZERINTI KAPCSOLATOK ÁPOLÁSÁNAK ESÉLYEI
A CIVIL NEVELŐSZÜLŐKNÉL ELHELYEZETT
GYERMEKEK ESETÉBEN

A szakellátásba utalt és nevelkedő gyermekek vérszerinti kapcsolatainak ápolásáért több személy és szerv felelős: elsődlegesen a gyermek szülője, ám komoly felelősség hárul a gyermeket gondozó intézményre, ill. személyre is.

A nevelőszülőnél nevelkedő gyermekek esetében a nevelőszülőt működtető szerv feladata, hogy a nevelőszülőt és a szülőt a vérszerinti kapcsolatok ápolásában segítse.

A gyermekjóléti szolgálat a vérszerinti családot hívatott támogatni abban, hogy a gyermekkel való kapcsolata feléledjen, megmaradjon, intenzívebb legyen, s a család alkalmassá válhasson a gyermek nevelésére.

A Gyermekvédelmi törvény értelmében a gyermeknek joga van származása, vérszerinti családja megismeréséhez és a kapcsolattartáshoz (1997. XXXI. Tv. 7.§ (4)). A törvény az átmeneti és tartós nevelt gyermekek esetében külön

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

kiemeli, hogy a gyermeknek joga van személyes kapcsolatainak ápolásához (1997. XXXI. Tv. 9.§ (1) i.).

A törvény az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülőjének jogairól és kötelességeiről így fogalmaz:

„Az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülője jogosult és köteles a gyermeke gondozását ellátó személyekkel, intézményekkel – a nevelés érdekében – együttműködni, gyermekével – törvényben meghatározott módon – kapcsolatot tartani.” Továbbá a szülő joga, hogy gyermeke családba történő visszahelyezése érdekében a települési önkormányzattól segítséget kapjon (1997. XXXI. Tv. 13.§ (2) (1) c.).

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátások feladatai között említi a törvény az alábbiakat:

„A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében a családgondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, ill. a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához.” (1997. XXXI. Tv. 39.§ (5) a.). „Otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermekek számára a családi környezetbe történő visszahelyezését előkészítő, családi kapcsolatainak ápolását segítő családgondozást....” (1997. XXXI. Tv. 53.§ (1 b.)

A nevelőszülőkre vonatkozóan a törvény a következőket írja elő:

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

„A nevelőszülő elősegíti – a működtető támogatásával – a gyermek vérszerinti családjába való visszakerülését, és ennek érdekében együttműködik a családdal, vagy ha ez nem lehetséges, ill. ez nem áll a gyermek érdekében, örökbefogadó családnál történő elhelyezését. ... A nevelőszülő a gyámhivatal határozata alapján biztosítja az általa nevelt gyermek kapcsolatát a kapcsolattartásra feljogosított szülőjével és közeli hozzátartozóival.” (1997. XXXI. Tv. 55.§ (1 b. (3)).

Civil nevelőszülői hálózatok és az ott elhelyezett gyermekek

A Fővárosi TEGYESZ nyilvántartása szerint 190 kiskorú gyermek: 179 átmeneti nevelt és 11 tartós nevelt nevelkedik civil nevelőszülői hálózat által működtetett nevelőszülőnél.

A 190 gyermek 101 civil nevelőszülői hálózat által működtetett nevelőszülői családnál nevelkedik.

A gyermekek a következő civil nevelőszülői hálózatoknál vannak elhelyezve:

- a Máltai Szeretetszolgálatnál,
- a Fészek Egyesületnél,
- az Alapítvány a Nevelő-és Örökbefogadó szülőkért szervezetnél,
- a Hazafelé Egyesületnél,
- az S.O.S. Gyermekfaluban,
- a Nemzeti Gyermekmentő Szolgálatnál és

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

– a Menedék Alapítványnál működő nevelőszülőknél.

1. táblázat

A civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek száma és aránya

CIVIL SZERVEZET	NEVELŐSZÜLŐK SZÁMA	GYERMEKEK SZÁMA	GYERMEKEK SZÁMA %-BAN
Máltai Szeretetszolgálat	35	59 fő	31%
Fészek Egyesület	34	65 fő	34%
Alapítvány a Nevelő-és Örkbefogadó-szül őkért	17	37 fő	19%
Hazafelé Egyesület	7	10 fő	5%
S.O.S. Gyermekfalu	4	11 fő	6%
Nemzeti Gyermekmentő Szolgálat	3	7 fő	4%
Menedék Alapítvány	1	1 fő	1%

Mint ahogy beszámolómm témája ezen gyermekek vérszerinti kapcsolattartásának alakulása, nem mellékes, hogy a gyermek szülei hol élnek, és a gyermek jelenleg hol nevelkedik.

Gondozási helyek és az illetékesség

Tekintsük át, hogy a Fővárosi TEGYESZ nyilvántartásába tartozó civil nevelőszülői hálózatnál elhelyezett gyermekek országszerte hol vannak elhelyezve.

A gyermekvédelmi törvény kimondja, hogy a gyermek elhelyezése során figyelemmel kell lenni a gyermek korábbi lakóhelyétől és nevelési-oktatási intézményétől való távolságra. (1997. XXXI. Tv. 82.§ (3) e.) Tehát amennyiben lehetséges, a szakellátásba utalt gyermeket saját lakhelyéhez és környezetéhez közeli gondozási helyen kell elhelyezni.

Az illetékesség kérdése

A gyermekek illetékességét a gyermek bejelentett lakcíme határozza meg. A gyermekek lakcíme általában a szülőjével megegyező. Csak abban az esetben lehetséges a gyermek lakcímét a gondozási hellyel azonosan megállapítani, ha a gyermek egyik szülőjének (esetleg rokonának) sincs olyan bejelentett lakcíme, melyre a gyermeket is be lehet jelenteni. Amennyiben a gyermeket a gondozási hely címére sem lehet bejelenteni, a gyermek lakcímét a TEGYESZ címével azonosan állapítják meg.

A civil nevelőszülőknél élő gyermekek közül 111 fő (58%) – közülük 102 fő átmeneti nevelt és 9 fő tartós nevelt – budapesti bejelentett lakcímmel, 79 fő (42%) – 77 fő átmeneti nevelt és 2 fő tartós nevelt – vidéki bejelentett lakcímmel rendelkezik.

71 gyermek bejelentett lakcíme a nevelőszülő lakcímével azonos (köztük 1 tartós nevelt és 70 átmeneti nevelt), és 7 gyermek (valamennyi átmeneti nevelt) lakcímét a TEGYESZ címe képezi. A 78 gyermek esetében azért egyezik meg a gyermek lakcíme a nevelőszülőével vagy a TEGYESZ címével, mert a gyermek szülője nem rendelkezett bejelentett lakcímmel. Ezen esetekben, ha a szülő nem hagyja meg tartózkodási helyét, a szülő elérhetősége és így gondozása is lehetetlen.

A 77 átmeneti nevelt gyermek a civil nevelőszülőknél nevelkedő átmeneti nevelt gyermekek 43 %-a. Közülük budapesti illetékességű 19 fő, vidéki illetékességű 58 fő. A szülővel való kapcsolattartás kérdése e 77 gyermek esetében is fontos.

A számokból az következik, hogy a civil nevelőszülőknél nevelkedő gyermekek 43%-a esetében a gyermek bejelentett lakcíme alapján illetékes gyermekjóléti szolgálat a gyermek vérszerinti családját közvetlen módon nem gondozza, hiszen a gyermek bejelentett lakcíme nem egyezik vérszerinti családjának tartózkodási helyével.

Minthogy e 77 gyermek szülőjének nincs bejelentett lakcíme, így természetesen gondozásuk is nehéz, hacsak tartózkodási helyüket az illetékes gyámhivatalnál nem jelezték, vagy valamely gyermekjóléti vagy családsegítő szervnél nem kértek önként segítséget.

Ez az adat arra enged következtetni, hogy a gyermekek 43 %-ának esetében a szülők olyan súlyos egzisztenciális problémával küzdenek, hogy tartós lakhatásukat sem tudják megoldani. Márpedig ezek a családok még több

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében segítséget igényelnének ahhoz, hogy gyermekük nevelésére alkalmassá válhassanak.

Budapesti és vidéki gondozási helyek

A civil nevelőszülőknél nevelkedő 190 gyermek közül 25 fő átmeneti nevelt gyermek, azaz a gyermekek 13 %-a budapesti, 165 gyermek (közülük 154 átmeneti és 11 tartós nevelt), azaz a gyermekek 87%-a vidéki gondozási helyen nevelkedik (2. táblázat)

2. táblázat

A gyermekek tartózkodási helyének megoszlása (a gondozási hely szerint)

HOL NEVELKEDIK A GYERMEK ?(Nev. szülő lakhelye)	BP-I LAKCÍMMEL RENDELKEZŐ GYERMEKEK	VIDÉKI LAKCÍMMEL RENDELKEZŐ GYERMEKEK
Budapest	24 fő	1 fő
Pest Megye	55 fő (+7 TN)	36 fő (+1 TN)
Bács-Kiskun megye	14 fő	12 fő
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	2 fő	7 fő
Zala megye	2 fő	6 fő
Fejér megye	(1 TN)	5 fő
Békés megye	-	6 fő
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	3 fő	(1 TN)
Veszprém megye	-	3 fő

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

Hajdú-Bihar megye	-	1 fő
Komárom-Esztergom megye	(1 TN)	-
Somogy megye	1 fő	-
Győr-Moson-Sopron-megye	1 fő	-

A budapesti bejelentett lakcímmel bíró gyermekek száma 111 fő.

Budapesti gondozási helyen a budapesti illetékességű gyermekek közül 24 fő, azaz a budapesti gyermekek 22%-a nevelkedik.

Vidéki gondozási helyen a budapesti illetékességű gyermekek közül 87 fő, azaz a budapesti gyermekek 78%-a nevelkedik. A 87 főből 78 átmeneti nevelt (70%) és 9 tartós nevelt.

Ez az adat arra enged következtetni, hogy az átmeneti nevelésben civil nevelőszülőknél nevelkedő budapesti gyermekek 70%-a szinte biztosan távol él a vérszerinti családjától. Ez feltételezhetően nehézséget jelent a családi kapcsolatok ápolásában. Mind a szülőnek, mind a nevelőszülőnek gondot okoz a kapcsolattartás realizálása.

Vidéki bejelentett lakcíme 79 gyermekeknek van.

Vidéki gondozási helyen nevelkedik a vidéki illetékességű gyermekek közül 78 fő, azaz a vidéki gyermekek majdnem 100%-a.

Ebből az adatból azonban nem vonhatjuk le azt a következtetést, hogy a gyermekek vérszerinti családjukhoz közeli gondozási helyen nevelkednek, hiszen a 76 vidéken nevelkedő és vidéki lakcímmel rendelkező átmeneti nevelt

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

gyermek közül – a vérszerinti szülő bejelentett lakcíme hiányában – 58 gyermek esetében a nevelőszülő lakcíme képezi a gyermek bejelentett lakcímét, tehát a vérszerinti család gondozása alig oldható meg. 18 gyermek esetében viszont a gyermek bejelentett lakcíme – tehát szülők lakhelye – és a gondozási hely nagy (60-200 km-es) távolságra vannak egymástól, ami közvetlen módon okoz nehézséget a vérszerinti kapcsolat ápolásában.

A vérszerinti kapcsolatok alakulása

Mindezek után nézzük meg, hogyan alakult a civil nevelőszülőknél nevelkedő átmeneti nevelésben lévő gyermekek esetében a vérszerinti családdal való kapcsolat.

Ezen gyermekek esetében a szülők felügyeleti joga nem szünetel. Tehát a gyermekeknek legalább egyik szülője él, nem mondott le gyermekéről, és a bíróság nem szüntette meg szülői felügyelet jogát. Olyan szülőkről van szó, akik gyermekükkel való kapcsolatra jogosultak és kötelesek.

179 átmeneti nevelésben lévő gyermek nevelkedik civil nevelőszülőknél.

3. táblázat

A vérszerinti kapcsolattartás gyakorisága a nevelőszülői kihelyezés előtt

KAPCSOLAT GYAKORISÁGA	GYERMEKEK SZÁMA	GYERMEKEK SZÁMA %-BAN
<i>Szülőtől került a nev. szülőhöz</i>	41 fő	23 %
Napi	5 fő	3 %

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

Heti többszöri	1 fő	1 %
Heti	22 fő	12 %
Havi	22 fő	12 %
Ritkább mint havonta	36 fő	20 %
Nem volt kapcsolat legalább ½ éve	52 fő	29 %

4. táblázat

A kapcsolattartás helyszíne intézményből nevelőszülőkhöz került gyermekek esetében

HOL TÖRTÉNT A KAPCSOLATTARTÁS	GYERMEKEK SZÁMA	GYERMEKEK SZÁMA %-BAN
Szülő lakhelyén	3 fő	4 %
Gyermek gondozási helyén	81 fő	94 %
Más intézményben	2 fő	2 %

Az adatokból látható, hogy a gyermekek 23 %-a szülőtől került nevelőszülőhöz. A valamely intézményből nevelőszülőhöz került gyermekek 16 %-ának napi vagy heti, tehát szoros kapcsolata volt szülőjével.

A gyermekek összesen 71 %-ának valamilyen szinten működő kapcsolata volt szülőjével a nevelőszülői kihelyezés előtt. Az intézményből nevelőszülőhöz került gyermekek esetében a kapcsolattartás helyszíne leggyakrabban azon gyermekotthon területe volt, ahol addig a gyermek nevelkedett.

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

A gyermekek 29 %-ának szinte alig, vagy egyáltalán nem volt szülőjével kapcsolata.

A nevelőszülői kihelyezés kapcsán a gyámhivatalok a gyermekek és szüleik kapcsolattartását az 5. táblázatban látható módon szabályozták.

5. táblázat

A kapcsolattartás szabályozása a nevelőszülői kihelyezés kapcsán

KAPCSOLATTARTÁS GYAKORISÁGA	GYERMEKEK SZÁMA	GYERMEKEK SZÁMA %-BAN
Heti	18 fő	10 %
Kétheti	34 fő	19 %
Havi	85 fő	48 %
Nem szabályozták	42 fő	23 %
KAPCSOLATTARTÁS HELYSZÍNE	GYERMEKEK SZÁMA	GYERMEKEK SZÁMA %-BAN
Szülő (rokon) lakhelyén	12 fő	7 %
Gyermekek gondozási helyén (NSZ-nél)	28 fő	16 %
Valamely intézmény területén (pl.: TEGYESZ,	97 fő	54 %

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

GYJSZ, Műv.ház)		
Nincs beszabályozva a kapcsolattartás	42 fő	23 %

Az adatokból kitűnik, hogy a gyermekek 23 %-ának esetében nem szabályozták a kapcsolatot. Feltételezhetően ez abból adódik, hogy a gyermekek 29 %-ával a szülő minimum ½ éve nem tartott kapcsolatot, és a helyezési tanácskozáson sem jelent meg.

Fentebb láttuk, hogy a gyermekek 39%-ának szoros (napi vagy heti) kapcsolata volt szülőjével nevelőszülői kihelyezése előtt. A kapcsolattartás szabályozása ezt a napi, heti gyakoriságot csak a gyermekek 29 %-a esetében követi. Tehát a gyermekek 10 %-a a kihelyezést követően szülőjével ritkább kapcsolattartást gyakorolhat.

A kapcsolattartás helyszínét tekintve az derül ki, hogy a gyermekek 26%-a vérszerinti szülőjével a család lakhelyén találkozhatott nevelőszülői kihelyezését megelőzően. (A gyermekek 23 %-a otthonról került a nevelőszülői családba. A más gondozási helyről civil nevelőszülőhöz került gyermekek 3%-a szülője lakhelyén tarthatott kapcsolatot. Ez összesen 26 %-ot tesz ki.)

A kapcsolattartás szabályozása nyomán a gyermekek 9 %-ánál engedélyezett a szülő lakhelyén való kapcsolattartás. 20 % esetében a gyermeket a szülő a gondozási helyen látogathatja.

A gyermekek 54 %-a csak valamely intézmény területén találkozhat szülőjével (ez általában 1-2 órás együttlétet jelent). Ez mind a kapcsolat minőségére, mind időtartamára nézve a kapcsolatot gyengítő tényező.

6. táblázat***A kapcsolattartás gyakorlata a nevelőszülői kihelyezést követően***

KAPCSOLATTARTÁS GYAKORISÁGA	GYERMEKEK SZÁMA	GYERMEKEK SZÁMA %-BAN
Napi	rokonnál nevelkedik/ 2 fő	1 %
Heti	12 fő	6 %
Kétheti	25 fő	14 %
Havi	28 fő	16 %
Ritkább	23 fő	13 %
Nincs	89 fő	50 %
KAPCSOLATTARTÁS HELYSZÍNE	GYERMEKEK SZÁMA	GYERMEKEK SZÁMA %-BAN
Szülő (rokon) lakhelyén	14 fő	8 %
Gyermekek gondozási helyén (NSZ-nél)	34 fő	19 %
Valamely intézmény területén (pl.: TEGYESZ, GYJSZ, Műv.ház)	42 fő	23 %
Nincs kapcsolat	89 fő	50 %

Látható, hogy a kihelyezést követően a gyermekek 50%-ának nincs szülőjével kapcsolata, és csak 50 %-ának van valamilyen szintű kapcsolata. 21 %-nak intenzív (napi, heti vagy kétheti), 16 %-nak rendszeres (havi) és 13 %-nak ritka kapcsolata van szülőjével, ill. felnőtt rokonával.

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

A gyermekek 8 %-a vérszerinti családjának környezetében tartja a kapcsolatot, 19 %-ánál a szülő vagy vérszerinti családtag a gyermek jelenlegi környezetében (a gondozási helyén) tud találkozni gyermekével. A gyermekek 23 %-ánál a találkozás valamely "független" helyen történik, az együttlét maximum 1-2 órás, és csak néhány gyermek esetében fordul elő, hogy a szülő – pl. betegségéből adódóan – maga sem képes ennél intenzívebb kapcsolatra gyermekével.

Míg egy gyermekotthonban mód van arra, hogy a gyermeket a szülő annak gondozási helyén – tehát a gyermek jelenlegi életterében – akár hetente többször is meglátogassa, a nevelőszülő ilyen módon nemigen tudja biztosítani a gyermek és a szülő közötti kapcsolatot, hiszen akár több vérszerinti szülővel kell együtt dolgoznia, és saját lakásán az ilyen intenzív kapcsolattartás aligha megoldható.

Tehát a gyermekek 23 %-ánál a kapcsolat elmélyítését a körülmények nem teszik lehetővé.

Ha az adatokat összesítjük, kiderül, hogy míg a kihelyezés előtt a gyermekek 29 %-ának nem volt min. ½ éve kapcsolata vérszerinti rokonával, a kihelyezés után a gyermekek 50 %-ának nincs kapcsolata.

A gyakori (napi, heti) kapcsolat a gyermekek 39 %-ánál volt élő, a kihelyezés kapcsán a gyámhivatal heti vagy kétheti kapcsolatot a gyermekek 29 %-ánál engedélyezett, a kihelyezés után ilyen intenzitású kapcsolata a gyermekek 21 %-ának van.

Havi kapcsolata vérszerinti szülőjével a nevelőszülő kihelyezés előtt a gyermekek 12 %-ának volt; a gyámhivatali határozatok 48%-ban engedélyeztek

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

havi gyakoriságú kapcsolatot, a kihelyezés utáni állapotok szerint pedig a gyermekek 16 %-ának működik havi rendszerességgel a szülővel való kapcsolata, ennél ritkábban 13 %-nak. Valószínűleg a gyakoribb kapcsolatok ritkultak havi szintűvé.

A kapcsolattartás a kihelyezést megelőzően a gyermekek majdnem felénél (45 %) a gondozási helyen (a gyermek aktuális életterében) történt, a kihelyezés kapcsán a gyermekek több mint felénél (54 %) csak valamely intézmény területén engedélyezték a kapcsolattartást.

A fentiek alapján elmondható, hogy a nevelőszülői kihelyezés után a gyermekek vérszerinti kapcsolatai gyengültek. A civil nevelőszülőnél nevelkedő gyermekek 50 %-ának nincs szülőjével (sem felnőtt rokonával) kapcsolata. A gyermekek 21 %-ánál megszűnt vagy min. ½ éve szünetel a nevelőszülői kihelyezés előtt működött kapcsolat. A gyakori kapcsolat a gyermekek 28 %-ánál leépült kevésbé gyakori kapcsolattá, vagy akár meg is szűnt.

Összegzés

A civil nevelőszülői hálózatban nevelkedő átmeneti nevelt gyermekek 50 %-ánál a szülő és a gyermek között min. ½ éve nincs kapcsolat. A nevelőszülői kihelyezés előtt ez csak a gyermekek 29 %-ánál fordult elő. Ennek a tendenciának különböző okai lehetnek.

Egyrészt a Fővárosi TEGYESZ nyilvántartásában lévő civil nevelőszülői hálózatban nevelkedő gyermekek 87 %-ának gondozási helye vidéken van. Ezekben az esetekben viszonylag nagy a távolság a gyermek jelenlegi

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

gondozási helye és korábbi lakóhelye között, és így feltehetően szülőjének lakhelyétől is távol esik a gyermek gondozási helye. A távolság nyilvánvalóan nehezíti a kapcsolattartást, és annak gyakoriságát is csökkenti.

A másik oka az lehet a kapcsolatok leépülésének, hogy a nevelőszülői kihelyezések kapcsán a gyermekek 29%-ánál engedélyeznek a havinál gyakoribb, 48 %-ánál a havi rendszerességű kapcsolatot a szülő és a gyermek között. Továbbá a kapcsolatot a gyermekek 54 %-ánál csak valamely intézmény területén engedélyezik, mert a nevelőszülő nem fogadja a gyermek gondozási helyén a szülőt. A havi rendszerességű, 1-2 órás találkozás egy könyvtárszobában, művelődési házban vagy valamely gyermekjóléti szolgálat hivatalos helyiségében nem alkalmas arra, hogy a gyermek és szülője intim kapcsolata elmélyülhessen, sőt addigi intenzív kapcsolatuk az ilyen formájú kapcsolattartásban csak gyengülhet, egy kevésbé intenzív kapcsolat meg is szűnhet.

A kapcsolatok gyengülő tendenciájának okai között nagy szerepe lehet annak, hogy a vérszerinti szülők nemhogy alkalmasabbakká válnának – az alapellátás segítő tevékenységével – gyermekük nevelésére, de egzisztenciális helyzetük még romlik is. Ezt mutatja az a tény, hogy a gyermekek 43%-ánál a gyermek lakcíme a nevelőszülő vagy a TEGYESZ címével azonos, mert a szülő nem rendelkezik bejelentett lakcímmel. Ez azt jelenti, hogy a szülő valószínűleg nem rendelkezik tartós lakhatással, bejelentett lakcímet nem tud létesíteni. A szülők gondozása tehát nem akadálymentes; ha a szülő nem jelzi tartózkodási helyét, és maga nem kér segítséget, szinte lehetetlen. Így egyre kevesebb esélye van a gyermeknek a saját családjába való visszakerülésre. Így mind a gyermeki, mind a szülői jogok sérülnek.

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében

A gyermekvédelmi törvény preferálja a családjából kiemelt gyermek nevelőszülői családban való elhelyezését. A nevelőszülői család családsegítő család, ahol a vérszerinti családjából kiemelt gyermek nem csak elhelyezést kap, hanem olyan ellátást is, amely segítséget nyújt ahhoz, hogy vérszerinti családjával való kapcsolatát továbbra is ápolhassa, a kapcsolat intenzitása megmaradjon, a gyermek és a szülő kapcsolata javuljon annak érdekében, hogy a gyermek később vérszerinti családjában nevelkedhessen. Amennyiben a vérszerinti szülő miatt nem tud ez a kapcsolat fennmaradni, úgy a törvény – a gyermek érdekében – a gyermek örökbefogadó családba való átgondozását ajánlja.

Kérdés, hogy mennyiben érdekelt a nevelőszülő és az őt működtető hálózat abban, hogy a nevelőszülői családba jól beilleszkedett gyermek abból kikerüljön, jobb esetben vissza vérszerinti családjához, rosszabb esetben örökbefogadó családba. Így kérdés az is, hogy a vérszerinti kapcsolatok ápolásában ki és mennyire érdekelt.

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának hiányában azok leépülnek, ebből pedig az következik, hogy a gyermek hazagondozásának esélye egyre kisebb lesz, és bár bizonyos idejű nem-látogatottság esetén felterjeszthető örökbefogadhatóvá nyilvánításra, a nevelőszülői családba jól beilleszkedett, ott szoros kötődéseket kialakított gyermek örökbefogadó családhoz történő átgondozása szinte lehetetlen.

Így a gyermek végleges elhelyezésének elve nem tud érvényesülni. A gyermek szakellátásban ragad, és nagy valószínűséggel a nevelőszülői családban fog felnőni. A kérdés az, hogy az így nagykorúvá vált fiatal felnőtt milyen

A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében lehetőségekkel és kapcsolatokkal fog rendelkezni, ha a nevelőszülőnél utógondozói ellátása is megszűnik.